

Dette er Røde Kors Hjelpekorps

Deltakerhefte

Røde Kors
Hjelpekorps

Deltakerheftet bygger på heftet "Dette er Norges Røde Kors Hjelpekorps" fra 2001.

Røde Kors
Versjon 2
Juni 2012

© Dette deltakerheftet eller deler av det kan *kun* brukes i forbindelse med opplæring av frivillige i Røde Kors Hjelpekorps. All annen bruk uten tillatelse er forbudt.

Dette er Røde Kors Hjelpekorps

En generell innføring i virksomheten til Røde Kors Hjelpekorps

Innhold

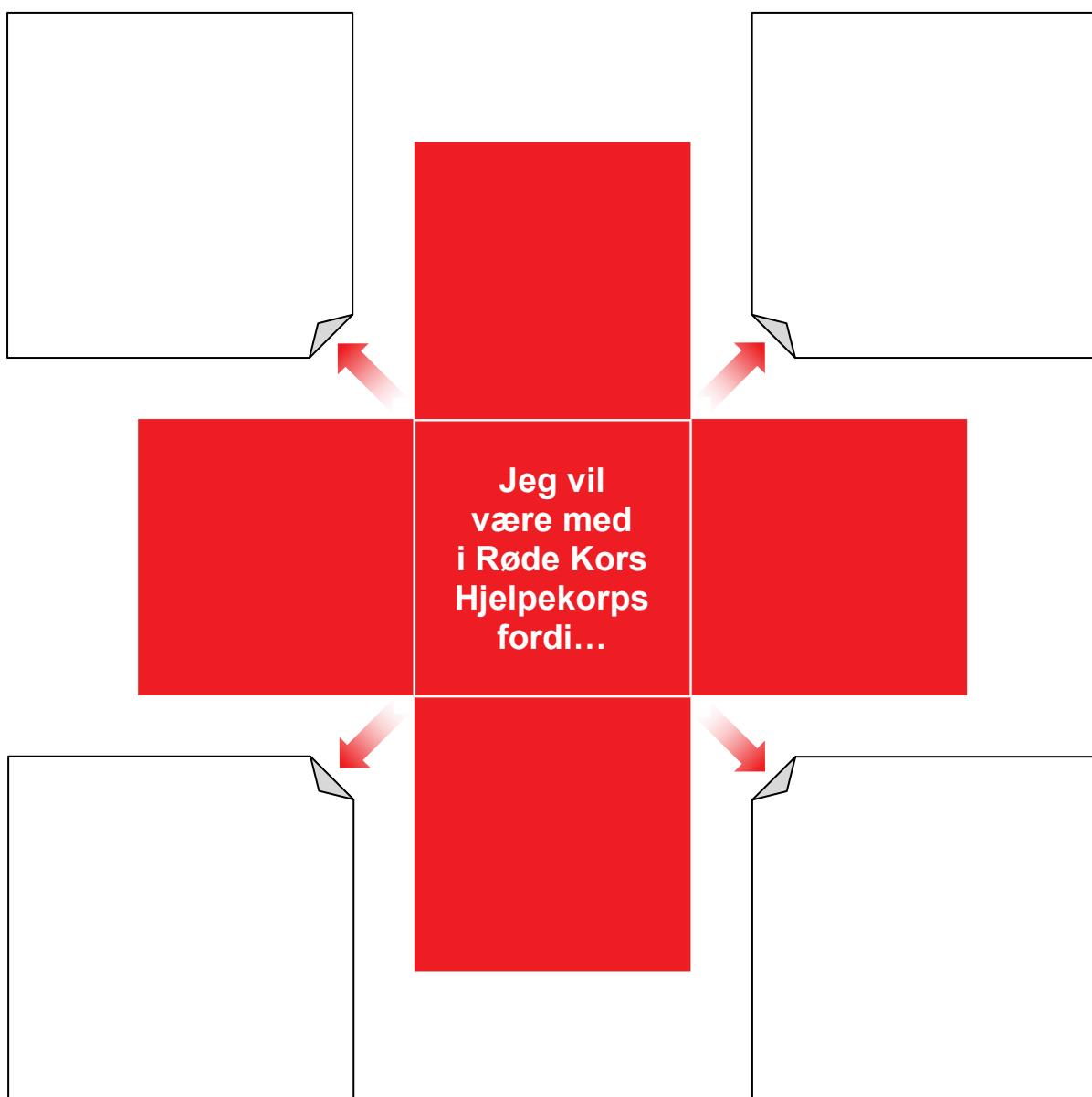
Hvorfor være med i hjelpekorpset?	7
1 Hjelpekorps over hele landet	9
Hjelpekorpsets oppgave	9
Livsviktig frivillighet	9
2 Opprinnelsen til hjelpekorpset.....	11
To viktige grunner.....	11
Omorganisering	11
Røde Kors Hjelpekorps i Norge	12
Hjelpekorpset før og nå	13
3 Hva gjør hjelpekorpset?	15
Ettersøkning og redning	15
Hjelpekorpsets innsats i vinterfjellet	16
Sanitetsvakter	17
Hjelpekorpsets plass i redningstjenesten	18
Førstehjelpsopplæring og førstehjelpskunnskap	18
4 Støttefunksjoner i samfunnet.....	21
Redning og transport utenfor vei	21
Suppleringsstjeneste med støtte til den profesjonelle redningstjenesten	21
Betydning for Røde Kors.....	22
5 Hjelpekorpsets organisering.....	23
Organisering av Røde Kors Hjelpekorps	23
Opplæringsmodellen	24
6 Hvilke oppgaver venter deg?	27
Øvelser	27
Faglig utvikling.....	28
Møter	29
7 Styrende dokumenter	31
Røde Kors-prinsippene	31
VOVV	31
Røde Kors Hovedprogram.....	31
Hjelpekorpsstrategien.....	32
Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps	32
Dokument som gjelder spesielt for ditt hjelpekorps	34
8 Praktisk informasjon	35

Hvorfor være med i Hjelpekorpset?

Skriv ned fire stikkord om hvorfor du vil være med i Røde Kors Hjelpekorps.

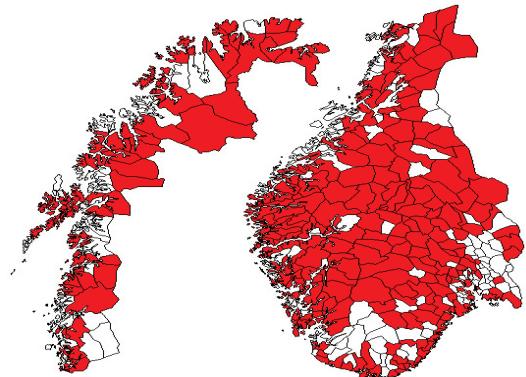
Drøft i gruppe eller i plenum etterpå.

1 Hjelpekorps over hele Norge

Over hele Norge står Røde Kors Hjelpekorps klare til å rykke ut for å gjøre en innsats på kort varsel. Vi har over 300 hjelpekorps som geografisk ligger spredd utover hele vårt langstrakte land. Det er et hjelpekorps i nesten alle kommuner.

9

Hjelpekorpsenes oppgaver

Hvilke oppgaver hjelpekorpsene har kan variere fra sted til sted. Selv om de ulike hjelpekorpsene ikke driver med de samme oppgavene, vil hjelpekorpsene samlet utgjøre en vesentlig del av de frivillige mannskaper som deltar under ulike søk og redningsaksjoner.

Et hjelpekorps gjenspeiler ofte det samfunnet det springer ut fra. Forhold som er med på å bestemme aktivitetene er derfor:

- Geografiske forhold (fjell, skog, vann, hav, by/bygd)
- Infrastruktur (vei, sti, bygninger, offentlig kommunikasjon, tuneller, ferger, tog)
- Behov i samfunnet (hvilke tjeneste ivaretar lokalsamfunnet selv?)
- Medlemsmasse og ledelsen av hjelpekorpset (interessen kan styre aktiviteten)

Det er for eksempel naturlig at et hjelpekorps med nær tilknytning til fjellet har andre oppgaver enn et hjelpekorps nær sjøen. Som følge av dette kan vi gjøre et lite tankeeksperiment:

Hvilke oppgaver vil være naturlige for et hjelpekorps i en storby, og hvilke oppgaver vil være naturlige for et hjelpekorps på landet? Hva har geografiske betingelser å si?

Til diskusjon:

Hvilke forhold i ditt nærmiljø tror du har vært med på å forme aktivitetene i ditt hjelpekorps? Tror du at det har skjedd noen endringer i aktiviteten fra oppstarten og til i dag?

Livsviktig frivillighet

I de over 300 hjelpekorpsene som finnes er det til sammen registrert omlag 6.000 godkjente aktive medlemmer som daglig eller ukentlig utfører en arbeidsinnsats for Røde Kors Hjelpekorps. Årlig er hjelpekorpsene involvert i mellom 400 og 500 søk og redningsaksjoner. I tillegg kommer over 500 hente-/transportoppdrag. Røde Kors Hjelpekorps bidrar i gjennomsnitt daglig i aksjoner gjennomført av den organiserte redningstjenesten.

Treningsøkt i snøskred

Oppgave 1

Hvilke forhold tror du er mest bestemmende for aktivitetene i ditt hjelpekorps?

10

Egne notater

2 Opprinnelsen til Hjelpekorpset

Det vi i dag kjenner som Røde Kors Hjelpekorps hadde sin begynnelse helt i starten av 1930-årene.

To viktige grunner

Det er særlig to forhold som dannet grunnlaget for at Røde Kors realiserte oppgaven med å starte en tjeneste til beskyttelse av sivilbefolkningen ved ulykker i fredstid og i krig.

For det første hadde Det Internasjonale Røde Kors helt fra 1921 ivret for at alle de nasjonale Røde Kors-foreningene skulle etablere et såkalt *materielt vern* for sivilbefolkningen mot totalkrigen fra luften. Det var på denne bakgrunn Norges Røde Kors i 1928 startet arbeidet med sivilt luftvern.

Oslo Røde Kors under en øvelse i 1938

For det andre ble Norges Røde Kors tildelt et beløp på 8.000 kroner fra myndighetene. Dette muliggjorde en utvikling av arbeidet. Oberst August Tobiesen ble ansatt som luftvernkonsernent etter at Landsforeningen etablerte et kontor høsten 1929. Han fikk ansvaret for å bygge opp Det Sivile Luftvern (reorganisert til Sivilforsvaret i 1947) gjennom utdanning av personell og drev opplysningsarbeid overfor myndighetene og befolkningen. Tobiesen var den første hjelpekorpsjefen og regnes som *grunnleggeren av Røde Kors Hjelpekorps*. Han mente at unge mennesker som kom inn i Røde Kors og fikk følelse av å utrette noe, ville være den beste støtten for organisasjonen. I 1930 ga Røde Kors ut en brosjyre som het "Gassoverfall på sivilbefolkningen". Den ble delt ut til skoleelever og befal i Forsvaret.

Oberst August Tobiesen

Omorganisering

Etter hvert ble denne virksomheten så omfattende og variert at det ble nødvendig med en omorganisering. Statlige og kommunale organer overtok mesteparten av ansvaret. Røde Kors fikk som oppgave å konsentrere seg om førstehjelp og transport av sivile og militære tilskadecomme. På dette tidspunktet begynner virksomheten å likne på det vi i dag kjenner som Røde Kors Hjelpekorps. Det var et stort behov for disse tjenestene i Norge på denne tiden.

Røde Kors Hjelpekorps i Norge

Tobiesen arbeidet med å finne ut hvordan man kunne etablere en frivillig sanitetstjeneste til bruk både i fredstid og i krigstid. Kursvirksomheten ble etter hvert omfattende, og i 1932 ble "Fredrikstad Sanitettskolonne" etablert. Etter en navnekonkurranse ble navnet gjort om til Fredrikstad Røde Kors Hjelpekorps.

12

Den 13. august 1932 opptrådte en fullt utdannet Røde Kors sanitetskolonne (hjelpekorps) for første gang for offentligheten. Tønsberg, Kongsberg og Horten fulgte rett etter Fredrikstad med å etablere hjelpekorps.

Det første hjelpekorpset i Norge, Fredrikstad 1932

Oppgave 2

Når ble ditt lokale hjelpekorps etablert, og hva var bakgrunnen for at det ble startet?

Hjelpekorpset før og nå

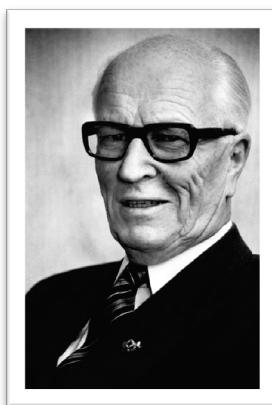
Røde Kors Hjelpekorps arbeider i dag innenfor en nasjonal redningsplan vedtatt av Stortinget i 1963 som gir følgende definisjon: *"Redningstjenesten må organiseres som et samvirke mellom etater, organisasjoner og selskaper med tilgang på egne ressurser."* På 1930-tallet hadde hjelpekorpsene et utfordrende, men begrenset mandat. I dag har virksomheten et bredt nedslagsfelt. Røde Kors Hjelpekorps besitter kompetanse i foruten førstehjelp, fjellredning, vannredning, klatring, friluftsliv, ettersøkning, samband, lederskapstrening etc. Bredden til tross; kravet til grunnleggende ferdigheter til bruk i ulykkestilfeller og i krisesituasjoner er fundamentet i dagens virksomhet slik det også var den gang hjelpekorpset ble stiftet.

Dr. Sten Florelius var ildsjel og instruktør da det første hjelpekorpset ble stiftet i Fredrikstad i 1932 og i Oslo året etter. Senere ble han sjef for Det Civile Luftverns Sanitet i Oslo, en av lederne i SanOrg under krigen og deretter generalsekretær i Norges Røde Kors og sjef for Hærrens Sanitet. Dr. Sten Florelius utga en "Håndbok i førstehjelp" som på folkemunne ble kalt "Den lille røde". Den kom ut i mange opplag, til sammen 335000 eksemplarer.

13

(Kilde: "Barmhjertighetsfronten"/
Schillng og Ottersen, 1995)

Dr. Sten Florelius

"Den lille røde"

Hjelpekorpsuniform
1972 – 1994

Hjelpekorpsuniform
1952 – 1964

Egne notater

14

---

3 Hva gjør Hjelpekorpset?

I Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps er formålet for Røde Kors Hjelpekorps i Norge definert:

"Formålet med Norges Røde Kors Hjelpekorps er å drive hjelpearbeid ved ulykker/katastrofer og annen humanitær innsats. Hjelpekorpsene skal utdanne sine medlemmer med dette for øye, bygge opp og sikre forsvarlig beredskap samt spre kjennskap til førstehjelp i sin alminnelighet".

Røde Kors Hjelpekorps er kjent for å ha både stor bredde og god kvalitet i sin virksomhet. Noen av oppgavene er godt kjent for folk flest, slik som vinterpatruljene i påskefjellet. Hjelpekorpset har imidlertid kompetanse som kan nyttegjøres i svært mange typer beredskapssituasjoner. Vi vil først og fremst se på oppgavene knyttet til ettersøkning og redning, fordi dette kanskje er hjelpekorpsenes aller viktigste oppgaver. Du kan lese mer om dette i kapittel 4 om støttefunksjoner i samfunnet og i kapittel 5 om hvilke oppgaver som venter deg som medlem i Røde Kors Hjelpekorps.

Ettersøkning og redning

Det er LRS (Lokal Redningssentral) ved politiet som kaller inn frivillige mannskaper ved behov. I noen få tilfeller kan et hjelpekorps igangsette eller videreføre en leteaksjon etter at LRS har avsluttet sitt arbeid. *Redning* defineres som det tiltak som igangsettes for å redde en forulykket person. Et eksempel på en redningsaksjon kan være at en gruppe hjelpekorps-medlemmer bringer en basehopper som sitter fast på ei fjellhylle i sikkerhet. Redningsoppdrag krever som regel spesiell kompetanse, og noen hjelpekorps har spesialgrupper med slik kompetanse.

Leteaksjon i Porsgrunn, 2000
Foto: TA

Med *ettersøkning* menes de tiltak som igangsettes for å lete etter savnede personer. En annen betegnelse for ettersøkningsaksjon, er *leteaksjon*. I praksis vil et hjelpekorps ofte gjennomføre og planlegge dette som en operasjon. Krav til medlemmer som kan delta i en leteaksjon eller redningsaksjon er at de har gjennomgått pålagt opplæring, og at de selv er ansvarlig for å ta med seg nødvendig utstyr (stående ordre, eller det som kommer fram ved alarmering). Alle hjelpekorps i beredskap har en alarmeringsrutine og er i besittelse av det utstyr som kreves for den type ettersøkning som er relevant for hjelpekorpsets aktivitet. Gangen i en ettersøkning kan skisseres på denne måten:

1. Henvendelse fra LRS
2. Alarmering
3. Oppmøte
4. Operativ leder samarbeider med politiet på vegne av LRS om tiltak (taktisk vurdering av situasjonen)
5. Operativ leder organiserer sitt mannskap i søker
6. Aksjonen vurderes fortløpende av LRS og avsluttes på LRS' ordre
7. Briefing

16

Hjelpekorpsets innsats i vinterfjellet

Snøskredøvelse på Lifjell

I gjennomsnitt omkommer det om lag 10 mennesker i snøskred hvert år. I de tilfeller hvor det er mulighet for at mennesker kan være tatt av skred, blir mannskap fra Røde Kors tilkalt for å lete etter forulykkede. På dette området har Røde Kors Hjelpekorps vært, og er, en ledende frivillig organisasjon. En slik redningsaksjon organiseres på samme måte som en leteaksjon, selv om tiltakene og den praktiske utførelsen er annerledes.

Mange forbinder Røde Kors Hjelpekorps med påskeberedskap på fjellet. Alle hjelpekorps har ikke en slik tjeneste, men de aller fleste hjelpekorps i Norge har tilknytning til fjell og vidde. I påsken er det

stor turisttrafikk og det er derfor hensiktsmessig for hjelpemannskapene å være i nærheten av steder hvor det er sannsynlig at en ulykke kan skje. I påsken kan man se hjelpekorpset på fjellet på tur med førstehjelputstyr og samband.

Hjelpekorpset holder også vakt i slalåmanlegg rundt omkring i landet. Påskeberedskap og holdningskampanjer i forbindelse med påskeutfart er kanskje de mest tradisjonelle tjenestene et hjelpekorps kan utføre. Medlemmer i et hjelpekorps får god praktisk erfaring ved deltagelse i slike tjenester, både når det gjelder førstehjelp og ettersøkning/redning. I tillegg er dette en av de aktivitetene som spleiser mannskapene sammen til en godt fungerende enhet.

Sanitetsvakter

I årenes løp har det blitt mer og mer vanlig for hjelpekorpsene å bidra med sin kunnskap på store arrangementer av ulik art. Det dreie seg om idrettsarrangementer, konserter, show, etc. Når et arrangement innebærer en viss tilstrømning av folk, og slik utgjør en potensiell sikkerhetsrisiko, er hjelpekorpsets tilstedeværelse et trygghetselement. Mange hjelpekorps har lang og bred erfaring med denne type tjenester og aktiviteten på dette området er størst i tettstedene og byene. Noen få hjelpekorps baserer store deler av inntektene sine på sanitetsvakter.

Vi sier gjerne at sanitetsvakter er en fornuftig og god aktivitet i et hjelpekorps. Det er flere grunner til dette. De viktigste er at vi tjener samfunnet på en fornuftig måte ved å være til stede der ulykker kan skje, hjelpekorpset tjener penger og sist, men ikke minst, legger vaktene grunnlaget for praktisk erfaring med pasient- og skadebehandling.

En sanitetsvakt kan organiseres på forskjellige måter, men det er noen faktorer som alltid spiller inn i forbindelse med slike vakter. Det er alltid et kundeforhold å ivareta. En kunde kan være et idrettslag, en konsertarrangør eller for eksempel handelsstanden på et tettsted (for eksempel 17. mai-feiring, marknader og lignende). Kunden har som regel en oppfatning om hvor første- hjelpsstasjonen skal være og hva som kan skje under arrangementet. Det er derfor viktig å samarbeide med arrangøren om hvordan sanitetsvakten skal forløpe, og det er også nødvendig å få navnet på en kontaktperson i forkant. De som bærer uniform skal ha denne på under hele sanitetsvakten slik at de er synlige for publikum. Noen sanitetsvakter er omfattende og krever mange Røde Kors-mannskaper, mens andre bare krever 2 – 4 mannskaper.

Ett av mannskapene på vakt skal alltid være et erfarent hjelpekorpsmedlem med ansvaret for vakten og alt som skal skje der. Det er viktig å legge stor vekt på det følgende:

- at alle som står oppført på vakt møter opp
- at utstyret som kreves er med
- at man kommer seg til det sted man skal være til avtalt tid
- at kontakt med kunde/arrangør opprettes
- at mannskapene blir organisert på en hensiktsmessig måte
- at korrekt førstehjelp blir utført dersom dette kreves

Sanitetsvakt på cupfinalen i Oslo i 2009
Foto: Olav Saltbones

Hjelpekorpsets plass i redningstjenesten

18

Vinterøvelse i påskenskogen på Gaustadblåfjell

Røde Kors Hjelpekorps er en stor og sentral frivillig ressurs i den norske redningstjenesten. Under aksjoner er hjelpekorpsene underlagt LRS som har det formelle ansvaret for gjennomføringen.

Med hjelpekorpsenes store tilgang på menneskelige ressurser er de, sammen med de andre frivillige redningsaktørene, en nødvendig ressurs for den offentlige organiserte redningstjenesten i Norge.

Gjennom hyppig øvingsaktivitet med vekt på samhandling med de andre organisasjonene og etatene innen redningstjenesten, styrkes samspillet mellom de ulike aktørene, noe som i fellesskap øker kompetansen og den redningsfaglige beredskapen.

Førstehjelpsopplæring og førstehjelskunnskap

Førstehjelp er enkelt og greit den første hjelpen som gis til en tilskadekommen person. Det er et mål for Røde Kors at så mange som mulig skal kunne lindre smerte og bidra til å redde liv på gata i byen, på landeveien, i skogen, på sjøen, på fjellet og, ikke minst, i hjemmet.

For at Røde Kors skal kunne være en pådriver i å spre kunnskap om førstehjelp, er organisasjonen medlem av Norsk Førstehjelprsråd som er sammensatt av de ledende rednings- og beredskapsorganisasjonene i Norge. Blant disse er Norsk Luftambulanse, Norsk Folkehjelp Sanitet og vår egen organisasjon.

Norsk Førstehjelprsråd definerer kunnskapsnivåene knyttet til førstehjelp ut fra følgende kategorier:

1. Grunnleggende nivå
2. Kvalifisert nivå
3. Videregående nivå
4. Spesialisert nivå

Førstehjelskurs i Skien

Mange hjelpekorps i Norge driver utbredt kursvirksomhet overfor publikum. Noen hjelpekorps har ressursgruppe med fokus på kurs rettet mot publikum og bedrifter, mens andre har instruktører som stiller opp dersom noen spør og trenger hjelp. Enkelte hjelpekorps arrangerer jevnlig gratis førstehjelskurs for publikum. Det er et mål for Røde Kors å spre kunnskap om førstehjelp generelt i befolkningen.

For å øke kvantiteten på eksterne førstehjelskurs, ble *Røde Kors Førstehjelp AS* etablert i 2008. Bedriften har sitt hovedsete i Bergen og har næringslivet som hovedmålgruppe. Røde Kors Førstehjelp AS har som mål å bli en sentral og foretrukket leverandør av førstehjelskurs og -utstyr til næringslivet. Flere liv kan reddes om flere har mer kunnskap om førstehjelp.

Norsk førstehjelpsråd har utarbeidet "Norsk Grunnkurs i Førstehjelp" som er et grunnleggende kurs i førstehjelp beregnet på befolkningen generelt. Kurset kombinerer teori og praksis på en realistisk og engasjerende måte. Tanken er at man lærer best når man utfører det man skal lære (learning by doing-prinsippet).

Trening på praktisk førstehjelp med observatør, DM

Røde Kors Hjelpekorps har som krav til sine medlemmer at de til enhver tid skal ha kunnskap om og ferdigheter i førstehjelp tilsvarende kvalifisert nivå. Dette ivaretar hjelpekorpsene gjennom omfattende grunnopplæring av medlemmer, praktiske øvelser, repetisjoner, hjelpekorpsøvelser, konkurranser og sanitetsvakter. Deltakelse i søk og ulike redningsaksjoner og sanitetsvakter m.m. både inspirerer til mer læring og gir god praktisk erfaring med førstehjelp.

Det skal kontrolleres at kunnskapen ligger på et høyt nok nivå hos det enkelte medlem gjennom *Hjelpekorpsprøven*, som er obligatorisk for alle medlemmer av et hjelpekorps. Den teoretiske og praktiske prøven skal gjennomføres hvert tredje år. Uten å ha bestått førstehjelpsprøven kan man ikke delta i operativ tjeneste i hjelpekorpset.

19

Egne notater

4 Støttefunksjoner i samfunnet

Røde Kors har en etablert og klart definert rolle som støtteaktør for myndighetene i krigs- og konfliktsituasjoner, ved katastrofer, som partner innenfor internasjonalt utviklingsarbeid og som nasjonal beredskapsorganisasjon.

Den 21. august 2009 besluttet Kongen i statsråd at Røde Kors også skal ha status som en *humanitær støtteaktør i fredstid*. Med denne beslutningen anerkjenner norske myndigheter behovet for å samarbeide med Røde Kors for å oppfylle sine humanitære behov overfor dem som bor i Norge.

21

Redning og transport utenfor vei

Røde Kors Hjelpekorps er i dag en viktig bidragsyter innen redning og transport av pasienter utenfor vei. Hjelpekorpsset rykker ut under varierende vær- og føreforhold gjennom hele året for å redde og transportere syke eller skadde pasienter fram til bilvei der den offentlige ambulansetjenesten normalt tar over. Mest kjent er kanskje aktiviteten i påska der svært mange hjelpekorps er i beredskap nær utfartssteder. Slik transport foregår med alt fra pasient båret på båre og kjørt med ATV til båt, beltevogn, snøskuter eller andre transportmidler, alt etter vær-, føre- og terrengforhold.

Hjartdal Røde Kors på Rjukan

Suppleringstjeneste med støtte til den offentlige ambulansetjenesten

Ambulansetjenesten i Norge har de senere årene blitt mye mer profesjonalisert, og Røde Kors er i liten grad utøvende i den primære ambulansetjenesten. Likevel er det en del plasser i landet utarbeidet avtaler der Røde Kors har ambulanser med utdannet personell som støtter oppunder den primære ambulansetjenesten når det er behov. Det kan være ved større ulykker og katastrofer der man trenger økt kapasitet, ved overflytting av bårepasienter, og som en "first responder" der pasienten får hjelp fram til de profesjonelle ankommer. Ofte er Røde Kors ambulanser å se på større idretts- og kulturarrangementer og der de har beredskap i forbindelse med andre arrangementer og aktiviteter.

Røde Kors-ambulanse fra Kvinesdal

Betydning for Røde Kors

Å samarbeide med det offentlige om rednings- og transportoppdrag er en viktig virksomhet for Røde Kors, både fordi vi støtter de offentlige tjenester og opparbeider og vedlikeholder kunnskaper. Det å bli brukt til det man øver og trener på gir en god motivasjon til å være med i hjelpekorpset samtidig som det motiverer til å lære mer. Erfaring, oppdaterte gode kunnskaper og godt samarbeid innenfor feltet er viktige elementer i en beredskaps- og krisesituasjon. Røde Kors ønsker å opprettholde og forsterke sin funksjon som bidragsyter til den organiserte redningstjenesten.

22

Egne notater

---

5 Hjelpekorpsets organisering

Alle hjelpekorpsaktivitetene organiseres og ledes på tre nivåer:

1. Lokalt (kommunen) – lokalstyre med lokalråd
  2. Distrikt (fylket) – distriktsstyre med distriktsråd
  3. Sentralt (hele landet) – landsstyre med landsråd

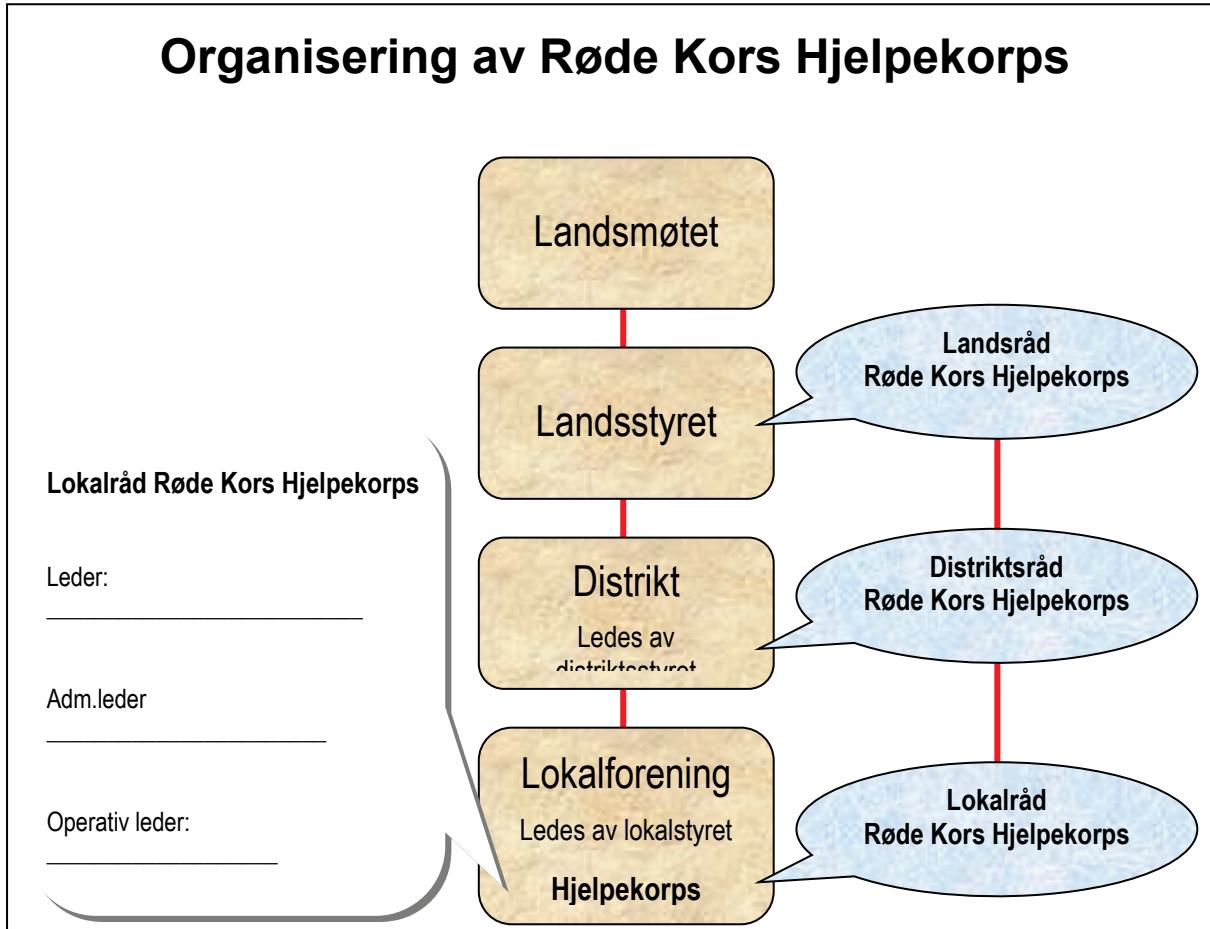
Det er Lokalforeningen som er ansvarlig for alle Røde Kors-aktivitetene i sitt område (kommunen) og ledes av lokalforeningens styre. Lokale hjelpekorps er en del av lokalforeningen og underlagt denne.

Alle lokale hjelpekorps administreres av et råd – *Lokalråd Røde Kors Hjelpekorps* som er et rådgivende organ for lokalstyret i saker som gjelder hjelpekorpsene. Lokalrådet består av leder, administrativ leder, operativ leder og inntil tre medlemmer samt inntil to varamedlemmer som alle velges for to år på lokalforeningens årsmøte. Nestleder er enten administrativ leder eller operativ leder. Leder i lokalrådet sitter i lokalforeningens styre.

Årsmøte i lokale ledd er lokalforeningens øverste myndighet.

Overordnet lokalforeningen sitter Distriktsstyret og Landsstyret med sine henholdsvis distriktsråd og landsråd som rådgivende organ.

Leder, administrativ leder og operativ leder er betydningsfulle tillitsverv i hjelpekorpset.

Opplæringsmodellen

Opplæringen i Røde Kors Hjelpekorps er delt inn i fire nivåer: Grunnleggende, kvalifisert, videregående og spesialisert.

Alle nye medlemmer i Røde Kors må gå kurset "Introduksjon til Røde Kors". Det gir en generell innføring i Røde Kors-organisasjonen og hvordan den arbeider.

De som ønsker å bli et aktivt medlem i hjelpekorpset, må i tillegg ha gjennomført en grunnopplæring for hjelpekorpset.

24

Grunnopplæringen består av opplæringen innen:

1. Dette er Røde Kors Hjelpekorps
2. Kvalifisert førstehjelp
med bruk av hjertestarter (DHLR) og psykososial førstehjelp
3. Grunnleggende samband
4. Grunnleggende søk og redning

Grunnopplæringen organiseres som fire enkeltstående/separate kurs og må være gjennomført og bestått for å bli godkjent hjelpekorpsmedlem.

Medlemmer med spesielle oppgaver og/eller ansvar eller som skal delta på spesielle oppdrag må i tillegg til grunnopplæringen gjennomgå videregående opplæring i ovennevnte tema samt opplæring i spesielle fagområder, som for eksempel

- Transport (ambulanse, snøskuter, ATV etc.)
- Redning i bratt og glatt lende (fjellklatring, isbre etc.)
- Sjø- og vannredning (dykking etc.)
- Skredredning
- Operativ og administrativ ledelse osv.

Kursene arrangeres både på lokalt plan og distriktsplan. Hvilke kurs som arrangeres lokalt og på distriktet kan variere fra sted til sted. Enkelte kurs arrangeres sentralt.

Egne notater

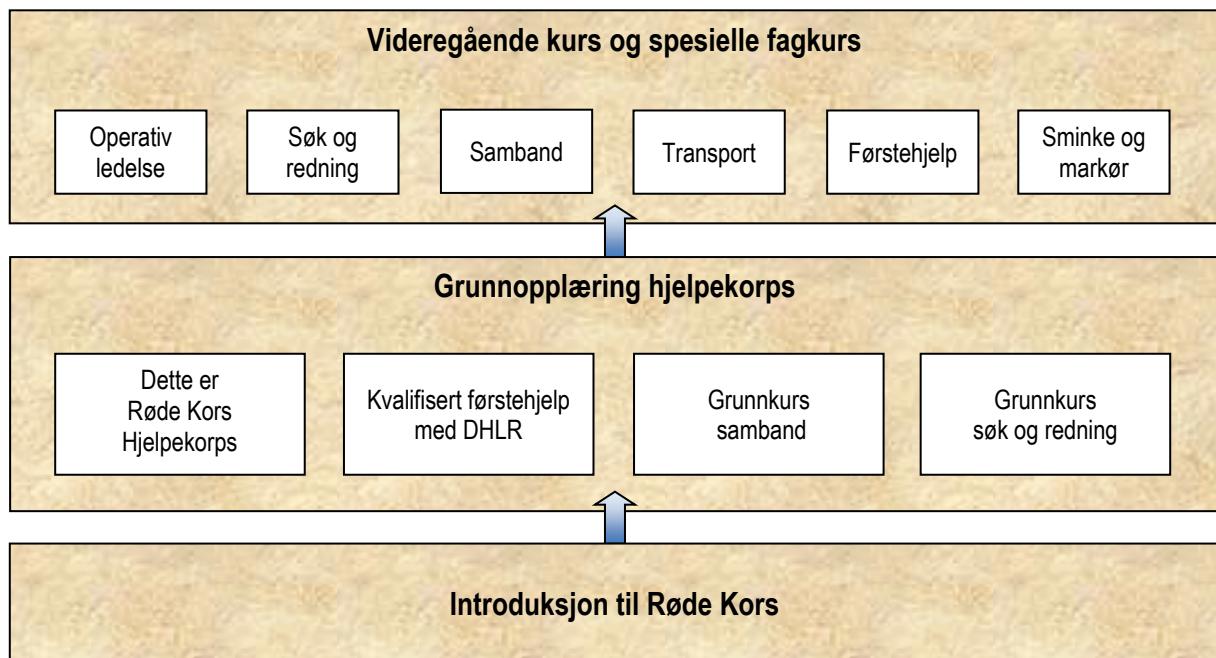

Gjennom medlemskap og utdanning i hjelpekorpset lærer medlemmene mye om friluftsliv, samarbeid og medmenneskelighet, samt å holde hodet kaldt i situasjoner der andre blir handlingslammet.

25

 Egne notater

---

6 Hvilke oppgaver venter deg?

Øvelser

Barmarksøvelse i Østfold
Foto: Morten Johannessen

Det forplikter å være medlem i Røde Kors Hjelpekorps. For det første er det visse formelle krav som blir stilt til et hjelpekorpsmedlem. Disse kan du lese om i Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps. Etter at grunnutdanningen er gjennomført, er det dessuten viktig å holde de elementære kunnskapene ved like, og å tilegne seg mer kunnskap. Hjelpekorpset arrangerer derfor jevnlige øvelser der medlemmene får trenere på ulike oppgaver som de kan komme ut for. Øvelse gjør mester, og *det er derfor svært viktig at du deltar på øvelsene!* Da vil du være godt rustet om du skulle komme ut for en situasjon der du kan redde liv eller lindre smerte til medmennesker i nød.

27

Til diskusjon:

Hva mener du er viktig å gjøre for å opprettholde/øke kunnskapsnivået hos medlemmene i et hjelpekorps?

Hva har du lyst til å jobbe med i Røde Kors Hjelpekorps, og hvor mye?

Oppgave 3

Hvilke øvelser er terminfestet for ditt hjelpekorps?

Faglig utvikling

Ut i fra lokale behov bestemmer hjelpekorpset hvilke type aktiviteter det skal drive med (for eksempel sanitetsvakter, vannredning, fjellredning, vinterjeneste, førstehjelpsundervisning). Grunnopplæringen gir deg de basiskunnskapene du trenger for å kunne delta i en del av disse tjenestene. Noen oppgaver krever imidlertid mer kunnskap og ferdigheter enn det du lærer i grunnopplæringen. Hjelpekorpset har derfor flere kurs som gir deg kompetanse til å utføre spesielle oppgaver. Mer opplæring fører til at du kan delta i nye oppgaver og kanskje også få tillitsverv i hjelpekorpset hvis du ønsker det. Det er også viktig å vedlikeholde kunnskapene og holde seg oppdatert med nye kunnskaper.

28

Oppgave 4

Hvilke oppgaver har ditt hjelpekorps?

Oppgave 5

Har du lyst til å delta i noen av disse tjenestene?

Sjekk i opplæringsplanen hvilken opplæring du i så fall må gjennomgå.

Møter

Hjelpekorpset deltar på/arrangerer mange ulike typer møter.

Årsmøte

Årsmøtet til lokalforeningen avholdes hvert år innen utgangen av februar. Dette er hjelpekorpsets høyeste lokale myndighet. Årsmøtet godkjenner årsberetning og regnskap og vedtar ny handlingsplan og budsjett utarbeidet av lokalforeningens styre etter forslag fra lokalrådet for Røde Kors Hjelpekorps. Hjelpekorpsets representant i lokalforeningens styre blir valgt på årsmøtet. Det er viktig at du deltar på årsmøtet til lokalforeningen slik at også du kan være med på å bestemme hjelpekorpsets framtid. Det skal føres protokoll fra årsmøtet, og dette skal være tilgjengelig for alle medlemmene.

29

Styremøter

Lokalforeningens styre er hjelpekorpsets høyeste lokale myndighet mellom årsmøtene. Styremedlemmene er ansvarlig for handlingsplanen og budsjettet som vedtas av årsmøtet. Styret har dessuten myndighet til å fatte vedtak innenfor de rammer som handlingsplanen og budsjettet samt VOW og Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps gir.

Antall styremøter i løpet av et år kan variere fra sted til sted, avhengig av aktivitet og lokalforeningens størrelse.

Alle vedtak som fattes på styremøtene skal protokollføres og offentliggjøres for alle medlemmene. Unntatt fra dette er personalsaker.

Lokalrådsmøter

Lokalrådet for Røde Kors Hjelpekorps leder hjelpekorpsaktivitetene i lokalmiljøet innenfor rammen av handlingsprogram, budsjett og øvrige retningslinjer som er vedtatt av lokalforeningens årsmøte. Lokalrådet for Røde Kors Hjelpekorps er rådgiver og saksbehandler for lokalforeningens styre i saker som gjelder hjelpekorpsset.

Antall lokalrådsmøter kan variere fra sted til sted, avhengig av aktivitetene. Det føres referat fra møtene som er tilgjengelig for medlemmene.

Medlemsmøter

Avhengig av hjelpekorpsets størrelse og oppbygning arrangerer hjelpekorpset egne medlemsmøter der medlemmene kan oppdatere seg faglig og tilegne seg ny kunnskap. Dersom hjelpekorpset har egne faggrupper, for eksempel instruktørgruppe, klatregruppe eller dykkergruppe, arrangeres det gjerne egne møter for disse gruppene. På medlemsmøtene får du også viktig informasjon blant annet om hjelpekorpsets aktiviteter og kurstilbud. Møtene er også et treffsted der du blir bedre kjent med de andre medlemmene i hjelpekorpset ditt.

Tynset Røde Kors i planleggingsmøte på depotet
Foto: Olav Saltbones

Oppgave 6

Hvilke typer møter i ditt hjelpekorps vil være relevant for deg å delta i?
Hva forventer du deg av disse møtene?

30

Egne notater

---

7 Styrende dokumenter

Hjelpekorpsets virksomhet styres av flere viktige dokumenter:

Røde Kors-prinsippene

I kurset "Introduksjon til Røde Kors" lærte du at Røde Kors har syv grunnleggende prinsipper – syv prinsipper som former organisasjonen, begrenser den og forplikter den. De gir organisasjonen rammer, verktøy å jobbe med og mål å realisere. Disse syv prinsippene er grunnlaget for alt Røde Kors-arbeid i hele verden. Alle i Røde Kors er forpliktet til å følge Røde Kors-prinsippene, også hjelpekorpsset.

HUMANITET
UPARTISKHET
NØYTRALITET
UAVHENGIGHET
FRIVILLIGHET
ENHET
UNIVERSALITET

VOVV

Vedtak og orienteringer av varig verdi (VOVV) er en samling styrende dokumenter for alle aktiviteter i Røde Kors og inneholder bl.a. lover og lovnormer, retningslinjer og instrukser for alle ledd i organisasjonen.

Legg spesielt merke til

- ✓ Instruks for Røde Kors Hjelpekorps
- ✓ Instruks for Landsråd Røde Kors Hjelpekorps
- ✓ Instruks for Distriktsråd Røde Kors Hjelpekorps
- ✓ Instruks for Lokalråd Røde Kors Hjelpekorps

Hovedprogram for Røde Kors

Landsmøtet i Røde Kors vedtar hvert 3. år Hovedprogram for Røde Kors som er bestemmende for aktiviteten i Røde Kors i landsmøteperioden. Hovedprogrammet gjelder for hele Røde Kors i Norge og alle ledd i organisasjonen er forpliktet til å konkretisere innholdet i egne planer. Distriktenes og lokalforeningene lager derfor sine handlingsplaner med utgangspunkt i hovedprogrammet.

Hjelpekorpsstrategien

Det er ikke meningen eller hensiktsmessig at alle deler av organisasjonen skal gjennomføre samtlige tiltak som står i hovedprogrammet for Røde Kors. Det er lokale behov som avgjør hvilke tiltak som skal iverksettes.

Hjelpekorpset har konkretisert dette gjennom Hjelpekorpsstrategien. Den beskriver hovedlinjene i og hovedmålet med det hjelpekorpsene skal drive med. Hjelpekorpsstrategien gjelder for en bestemt periode og vedtas av Landsstyret.

32

Hjelpekorps som har overskudd til det, kan selvsgart i tillegg gjennomføre tiltak fra Hovedprogrammet som ikke er tatt med i Hjelpekorpsstrategien.

Gjør deg kjent med Hjelpekorpsstrategien som gjelder i dag.

Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps

Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps inneholder regler og retningslinjer som gjelder spesielt for hjelpekorpsene. I regelverket vil du blant annet finne minstekrav til både hjelpekorps og hjelpekorpsmedlemmer. Røde Kors Hjelpekorps har også noen tilleggskrav som gjelder for hjelpekorpsmedlemmer som skal delta i spesielle tjenester.

Lokalstyret kan vedta tilleggskrav for sitt hjelpekorps ut over dem som står i Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps. Kravene er laget for å sikre at hjelpekorpsene og hjelpekorpsmedlemmene er kvalifisert til å utføre de tjenestene de har påtatt seg, og er samtidig en trygghet for medlemmene som da vet at de ikke vil bli satt til oppgaver som de ikke er kvalifisert til å utføre. I regelverket finner du også hjelpekorpsets uniformsreglement der de ulike uniformstypene og distinksjonene står beskrevet.

Alle styrende dokumenter finnes på Korsveien – Intranettsidene til Røde Kors.

Hjelpekorpsportalen er et av fagområdene i Korsveien. Der finner du mer informasjon om hjelpekorpset.

Du må være medlem for å komme inn på Korsveien. Adressen er:

<https://www.korsveien.no>

KALENDER	Dato	Event
09.02.2011 00:00	Lande-Ødmøte omorg	
11.02.2011 00:00	Landsstyrmøte	
12.02.2011 00:00	Red Hand Day - Oslo	
13.02.2011 00:00	Red Hand Day - Japan	
14.02.2011 13:00	Albanya, TUR	
17.02.2011 00:00	Kontaktørsonnsmøting	
25.02.2011 00:00	Lunde-Ødmøte Røde Kors Ungdom	
05.03.2011 00:00	Lunde-Ødmøte HK	
11.03.2011 00:00	Røde Kors Ungdom	
12.03.2011 00:00	Årsstäte Hordaland Røde Kors	
26.03.2011 00:00	Årsstäte Østfold Røde Kors	
01.04.2011 00:00	Lunde-Ødmøte Røde Kors Ungdom	

Oppgave 7

Hvilke minstekrav til et medlem i Røde Kors Hjelpekorps framgår av Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps?

33

Oppgave 8

For hvilke tjenester har Røde Kors Hjelpekorps vedtatt tilleggskrav, og hva går disse tilleggskravene ut på?

Oppgave 9

Har ditt lokale hjelpekorps tilleggskrav utover det som står i Regelverk for Røde Kors Hjelpekorps?

Dokumenter som gjelder spesielt for ditt hjelpekorps

Handlingsplan

Alle aktiviteter i Røde Kors er forankret lokalt, det vi si styrt av lokale behov. Hjelpekorpsenes distriktsråd og lokalråd utarbeider derfor lokale handlingsplaner som konkretiserer aktivitetene til det lokale hjelpekorps eller distrikt innenfor rammen av Hovedprogram for Røde Kors og Hjelpekorpsstrategien.

Handlingsplan for distriktet vedtas på årsmøtet til distriktet mens handlingsplan for hjelpekorpsene lokalt vedtas på årsmøtene i lokalforeningene.

34

Gjør deg kjent med handlingsplanen for ditt lokale hjelpekorps!

Oppgave 10

Velg ett av hovedpunktene/hovedmålene i Hjelpekorpsstrategien.

Hvilke(t) av tiltakene i handlingsplanen til hjelpekorpset ditt konkretiserer dette hovedmålet?

Oppgave 11

Hvordan kan du bidra til at hjelpekorpset ditt skal oppnå dette hovedmålet?

---

8 Praktisk informasjon

Egne notater

Lykke til i Hjelpekorpset!

*Vi håper dette kurset har gitt deg et godt bilde
av virksomheten i Røde Kors Hjelpekorps.*

*Vi ønsker deg velkommen til organisasjonen vår,
og lykke til med en viktig og meningsfylt fritidsaktivitet!*

Vestfold Røde Kors Hjelpekorps klar til innsats